

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Üniversite Öğrencilerinin Balıkesir'in Turizm Potansiyeli Hakkındaki Algıları ve Turizm Deneyimleri*

Dr. Öğr. Üyesi S. Banu YILDIZ, Balıkesir Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Balıkesir, e-posta: banugulec23@hotmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9937-6555>

Öz

Bu çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerinin Balıkesir'in turizm potansiyeli hakkındaki algılarını, bilgi düzeylerini ve Balıkesir'deki turizm deneyimlerini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda Balıkesir Üniversitesi'nde lisans düzeyinde son sınıfta okuyan öğrencilere anket uygulanmış ve 401 geçerli anket değerlendirmeye alınmıştır. Elde edilen verilere frekans analizi, yüzde analizi, ortalama, faktör analizi, bağımsız örneklem t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Çalışma sonucunda öğrencilerin turistik yerleri ara sıra gezme görme imkânı buldukları, Balıkesir ve ilçelerindeki turistik yerler hakkında en fazla bilgi kaynağının arkadaşları olduğu ve turistik aktivitelere arkadaş grubu ile katıldıkları görülmektedir. Ayrıca Balıkesir denilince öğrencilerin aklına gelen ilk şeyin hoşmerim olduğu ve ilk turistik yerin ise Ayvalık olduğu tespit edilmiştir. Yapılan faktör analizi sonucunda öğrencilerin Balıkesir'in turizm potansiyeli hakkında algılarının dört faktörden oluştuğu, "öneriler" faktörünün ve "turistik çekicilikler" faktörünün ise en fazla katılım sağlanan ifadeler olduğu bulgularına ulaşılmıştır.

*21. Ulusal Turizm Kongresinde (15-16-17 Ekim 2021) sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Üniversite Öğrencileri, Turizm Potansiyeli, Turizm Deneyimi, Balıkesir.

Makale Gönderme Tarihi: 30.06.2022

Makale Kabul Tarihi: 03.08.2022

Önerilen Atf:

Yıldız, S. B. (2022). Üniversite Öğrencilerinin Balıkesir'in Turizm Potansiyeli Hakkındaki Algıları ve Turizm Deneyimleri, *Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi*, 5(8): 1044-1055.

**Journal of Social, Humanities and
Administrative Sciences**

2022, 5(8): 1044-1055. DOI:10.26677/TR1010.2022.1044
ISSN: 2667-422X Dergi web sayfası: www.sobibder.org

RESEARCH PAPER

University Students' Perceptions About Balıkesir's Tourism Potential and Tourism Experiences

Assistant Prof. Dr. S. Banu YILDIZ, Balıkesir University, Faculty of Tourism, Balıkesir, e-mail: banugulec23@hotmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9937-6555>

Abstract

The aim of this study is to determine university students' perceptions of Balıkesir's tourism potential, their level of knowledge and their tourism experiences in Balıkesir. For this purpose, a questionnaire was applied to the final year undergraduate students at Balıkesir University and 401 valid questionnaires were evaluated. Frequency analysis, percentage analysis, mean, factor analysis, independent sample t-test and one-way analysis of variance (ANOVA) were applied to the obtained data. As a result of the study, it is observed that the students have the opportunity to visit the touristic places from time to time, that their friends are the most source of information about the touristic places in the city/provinces of Balıkesir, and that they participate in touristic activities with a group of friends. In addition, it has been determined that the first connotation that comes to mind of students when Balıkesir is mentioned is höşmerim, and Ayvalık is the first touristic place that comes to mind. As a result of the factor analysis, it was found that the perceptions of the students about the tourism potential of Balıkesir consisted of four factors, and that the "suggestions" and "tourist attractions" factors were the expressions with the most participation.

Keywords: University Students, Tourism Potential, Tourism Experience, Balıkesir.

Received: 30.06.2022

Accepted: 03.08.2022

Suggested Citation:

Yıldız, S. B. (2022). University Students' Perceptions About Balıkesir's Tourism Potential and Tourism Experiences, *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 5(8): 1044-1055.

GİRİŞ

İnsanlar çalışma dışındaki zamanlarda doğal ve tarihi yerleri görmek, farklı kültürleri tanımak yoluyla dinlenmeyi, öğrenmeyi ve eğlenmeyi tercih ederler (Hacıoğlu vd., 2015: 51). Gençler yeni şeyler öğrenmeye, yeni yerler görmeye, farklı hayat biçimlerini araştırmaya daha isteklidirler. Bu imkânı en iyi şekilde veren etkinlik ise turizmdir (Doğan, 1986: 74). Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü (UNWTO) verilerine göre dünyadaki turistlerin yüzde 20'sini gençler oluşturmaktadır yani yaklaşık 200 milyon genç, eğlenmek, dinlenmek, öğrenmek ve keşfetmek için seyahate çıkmaktadır. Gençlik Turizmi Raporu'na göre, Türkiye'de gerçekleştirilen 68.4 milyon yurtiçi seyahat hareketinin yaklaşık yüzde 25'ini gençler oluşturmaktadır (TÜRSAB, 2015: 1). Gençlik turizmi 15-25 yaş aralığındaki gençlerin, aileleri olmaksızın kamu ve özel organizasyonların sağladığı destek ve teşviklerden yararlanarak bireysel ve grup halinde ülke içinde veya dışında seyahat ve konaklamalardan oluşan bir olaydır (Oral, 1992: 126). Gençlerin sorumluluklarının yetişkinlere oranla daha az olması ve konaklama yerlerinin tercihinde fazla konfor aramamaları, gençlerin turistik aktivitelere daha kolay katılmalarını sağlamaktadır (Doğan, 1992: 7; Kozak vd., 2006: 14; Köroğlu ve Güleç, 2008: 42). Üniversite gençliği eğitim ve öğrenimlerinden fırsat buldukça boş zamanlarında turistik aktivitelere, festivallere vb. eğlencelere katılmaktadırlar. Gençlerin seyahat etmelerinin, turizm olayına katılmalarının onları kötü alışkanlıklardan uzaklaştırdığı (Oral, 1992: 126), sosyo-kültürel yönden geliştirdiği, farklı kültürel çevreleri tanımalarına imkân sağladığı için eğitsel yönü de bulunmaktadır (Tunç ve Saç, 1998: 40).

Farklı yerlerden gelen gençler üniversite eğitim öğretim dönemi boyunca mezun oluncaya kadar gittikleri il ve ilçelerde hem ekonomik katkılar sağlamakta hem de yerel halkla sosyal ve kültürel anlamda etkileşim halinde olmaktadır. Üniversite eğitimi süresince o bölgenin doğal, tarihi, kültürel çekicilikleri hakkında bilgi sahibi olmakta ve gönüllü tanıtım elçisi olarak bölgeden ayrılabilirler. Üniversite gençliği ülkenin iç turizm hareketlerinin canlanmasında aktif rol oynamaktadır (Selvi vd., 2012: 482). Türkiye'nin nüfusunun %15,4'ünü genç nüfus oluşturmaktadır ve Türkiye, Avrupa'daki en genç nüfusa sahip ülke konumundadır (www.tuik.gov.tr). Yüksek sayıda genç nüfusa sahip olan Türkiye'de gençlerin turizm faaliyetlerine katılımlarının sağlanması ile alternatif turizm faaliyetleri gelişecek ve turizm faaliyetleri tüm sezona yayılabilecektir (Öztürk ve Yazıcıoğlu, 2002: 170).

Üniversite gençliği bakış açısıyla yapılan çalışma sayısının sınırlı olması dolayısıyla çalışmanın alan yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu çalışma, üniversite öğrencilerinin Balıkesir'in turizm potansiyeli ile ilgili algıları, bilgi düzeyleri, turistik yerleri gezme görme imkânları, turistik aktivitelere katılma sıklıkları, gezdikleri turistik yerler, bu aktivitelere katılma sürecinde karşılaştıkları zorlukları belirlemeyi amaçlamıştır. Bu amaç doğrultusunda öğrencilerin Balıkesir'i tanımaları ve Balıkesir'e yönelik turizm talebinin artırılması için nelerin yapılması gerektiği belirlenmiş olacaktır.

BALIKESİR'İN TURİZM POTANSİYELİ

Balıkesir hem coğrafi konumu hem de doğal, tarihi, kültürel zenginlikleri ile turizm açısından önemli potansiyele sahip bir ildir. Balıkesir, Hitit döneminin Assuva'sı, Antik Çağ'ın Mysia'sı olarak pek çok medeniyete ev sahipliği yapmış, Osmanlı Devleti'ne ilk katılan beylik olan Karesioğulları'nın merkezi ve Kuva-yi Milliye hareketinin ilk başladığı illerden biridir. Balıkesir'de yapılan kazı çalışmalarından antik çağdan bu yana, Kyzikos, Daskyleion, Adramytteion ve Antandros gibi önemli yerleşimlere ev sahipliği yaptığı görülmüştür. Kazılarda bulunan arkeolojik bulguların bir kısmı şehir merkezindeki Kuva-yi Milliye Müzesi'nde, bir

kısmı da Bandırma Arkeoloji Müzesi'nde sergilenmektedir (www.balikesir.ktb.gov.tr). Balıkesir'in il ve ilçelerinde bulunan tarihi ve kültürel yerler; Zağnos Paşa Cami (Merkez), Yıldırım Cami (Merkez), Sarıkız Heykeli (Edremit), Zeus Altarı (Edremit), Koca Seyit Heykeli Müzesi ve Kabri (Havran), Bizim Köy Müzesi (Burhaniye), Şeytan Sofrası (Ayvalık), Taksiryakis Kilisesi (Ayvalık), Kirazlı Manastırı (Erdek), Meryemana Manastırı (Marmara), Saraylar Açık Hava Müzesi (Marmara) olarak sıralanabilir (Karaman vd., 2019).

Balıkesir'in hem Marmara hem de Ege denizine kıyısı olması, irili ufaklı adaları, mavi bayraklı plajları ile kıyı bandında deniz turizmi, özellikle yaz mevsiminde hareketli ve yoğun bir şekilde yaşanmaktadır. Türkiye'de ilk turizm hareketleri Balıkesir'in Erdek ve Akçay ilçelerinde başlamıştır. Altınoluk, Ayvalık-Sarımsaklı, Alibey Adası, Altınova, Burhaniye- Ören, Gömeç-Artur, Marmara ve Avşa Adaları, Balıkesir'in en gözde turizm merkezleridir. Balıkesir, Antik çağdan günümüze kadar varlığını koruyan ve insanlara sürekli şifa veren termal kaynaklar bakımından da zengindir. Balıkesir, Türkiye'nin en çok termal turizm merkezine sahip ildir ve ilde 8 farklı termal turizm merkezi (Edremit- Güre, Gönen- Merkez, Gönen- Ekşidere, Manyas-Kızık, Susurluk- Kepekler, Balya- Ilıca, Bigadiç- Hisarköy, Sındırgı- Hisaralan) bulunmaktadır (www.balikesir.ktb.gov.tr).

Balıkesir ilçelerinde bulunan Sütüven Şelalesi, Şahinderesi Kanyonu, Sarıkız, Ayı Deresi, Tozluyurt, Manastır Mevkii, Pınarbaşı, Hasan Boğuldu' da trekking, dağcılık ve jeep safari yapabileme imkânlarına sahip olup, planör uçuşu, yamaç paraşütü, rafting, kaya tırmanışı gibi spor dallarında da değerlendirilmeyi bekleyen bir potansiyele sahiptir. Edremit' te bulunan Kazdağı Millî Parkı, fauna ve flora açısından çok çeşitli olmakla birlikte eko turizm açısından da önemli bir yerdir (www.balikesir.ktb.gov.tr). Bandırma ve Manyas ilçeleri sınırları içerisinde yer alan Kuş Cenneti Millî Parkı, bünyesinde barındırdığı 266 kuş, 118 bitki ve Kuş Gölü'ndeki 23 balık türü için yaşamsal öneme sahiptir ve kuş gözlemciliği yapanlar için önemli bir cazibe merkezidir (www.balikesir.gov.tr). Balıkesir, sahip olduğu doğası, Akçay, Edremit, Erdek ve Ayvalık gibi tatil beldelerindeki doğal koyları ile kamp alanları açısından da zengindir. İlde 4 adet tabiat parkı (Değirmenboğazı, Darıdere, Sarımsaklı, Ayvalık Adaları) bulunmaktadır. Balıkesir gerek tarım ürünleri gerekse hayvancılık potansiyelinden dolayı "Türkiye'yi doyuran il" olma özelliğini taşımaktadır, yeme-içme çeşitliliği ve zengin mutfağıyla gastronomi turizmi açısından rekabet gücüne sahiptir. Coğrafi İşaretleli ürün sayısı 14 olan Balıkesir'in, 10 gıda ürününde (Edremit, Burhaniye ve Ayvalık Zeytinyağları, Edremit Yeşil Çizik Zeytini, Balıkesir Höşmerim Tatlısı, Balıkesir Kuzu Eti, Manyas Kelle Peyniri, Susurluk Ayranı, Susurluk Tostu ile Kapıdağ Mor Soğanı) Coğrafi İşaret bulunmaktadır (www.balikesir.bel.tr).

Balıkesir'de turizm faaliyetlerinin gelişmesi açısından birçok yatırım ve proje uygulanmıştır. Avrupalı Seçkin Destinasyonlar Projesi'nin (EDEN - European Destinations of Excellence) Sağlık ve Esenlik Turizmi (Health and Well-Being Tourism) temasında Balıkesir birinci seçilmiştir. Balıkesir'in, Avrupa Komisyonu'nun Seçkin Destinasyonlar Ağı'nda yer alarak hem Balıkesir'in hem de Türkiye'nin tanıtımına önemli katkılar sağlaması beklenmektedir (www.gmka.gov.tr). Diğer bir proje, Balıkesir ilçesi Edremit Belediyesi tarafından hazırlanan, Türkiye'den başlayıp Avrupa'da 5 ülkeyi kapsayan Aeneas Kültür Rotası projesidir. Bu proje, Avrupa Konseyi Genel Kurulu'nda 35 ülkenin oy birliği ile Avrupa Konseyi'nin tescilli kültür rotası olarak ilan edilmiştir. Aynı zamanda Türkiye'den başlayan ilk deniz rotası olma özelliği taşımaktadır (www.balikesir.gov.tr).

Balıkesir'in deniz, kültür ve termal turizm türlerinin yanı sıra, dağcılık, sualtı dalış turizmi, eko turizm, kamp-karavan turizmi, yamaç paraşütü, kuş gözlemciliği ve gastronomi turizmi gibi alternatif turizm türlerinin gelişmesine imkân verecek zengin bir potansiyele sahip olduğu fakat bölgesel olarak hak ettiği payı alamadığı görülmektedir (Karaman, 1998). Üniversite gençliği iç

turizmin canlanmasına katkıda bulunabilir. İstatistikler, gençlerin gezip gördükleri ve beğendikleri yerlere daha sonra da gitme eğiliminde olduklarını göstermektedir (Usta, 2009: 15).

YÖNTEM

Araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin Balıkesir'in turizm potansiyeli hakkındaki algılarını ve Balıkesir'deki turizm deneyimlerini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmaktadır:

-Öğrencilerin Balıkesir ve ilçelerindeki turistik yerleri gezme, görme imkânlarının olup olmadığı ve bu turistik yerler hakkındaki bilgi kaynaklarının neler olduğu?

-Öğrencilerin turistik aktivitelere katılma şekilleri, katılma nedenleri, bu süreçte karşılaştıkları engeller nelerdir?

-Balıkesir denilince ilk akla gelen şey nedir?

-Balıkesir denilince ilk akla gelen turistik yer neresidir?

-Balıkesir ilçelerinde gezdikleri turistik yerler nereleridir?

-Balıkesir ve Balıkesir'in turizm potansiyeli hakkında algıları nasıldır? Bu algılamalarda cinsiyet, okudukları bölüm, geldikleri yer, kaldıkları yer, okudukları bölümü isteyerek tercih etme durumuna göre farklılıklar var mıdır?

Araştırmanın evrenini Balıkesir Üniversitesi'nde 2018-2019 Eğitim-Öğretim Yılı Bahar Yarıyılında lisans düzeyinde okuyan son sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmada Balıkesir'de daha fazla zaman geçirmiş olmaları nedeniyle özellikle son sınıf öğrencileri tercih edilmiştir. Araştırmanın örnekleme, kolayda örneklem yöntemine göre seçilen, araştırmaya katılmaya gönüllü son sınıf öğrencileridir. Balıkesir Üniversitesi'nde 2018-2019 Eğitim-Öğretim Yılı Bahar Yarıyılında döneminde kayıtlı öğrenci sayısı toplam 37.791'dir. Bu öğrencilerden sadece lisans düzeyinde son sınıfta okuyan öğrenciler araştırma kapsamına alındığından evren büyüklüğü bin ve üzeri olduğunda 0,05 anlamlılık düzeyinde kabul edilen eşik 278'dir (Yazıcıoğlu, 2004: 50; Altunışık vd., 2015: 137).

Araştırmada anket tekniği kullanılmıştır. Anket üç bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde öğrencilere ait tanımlayıcı bilgileri belirlemeye yönelik sorular sorulmuştur. İkinci bölümde Balıkesir ve ilçelerinde öğrencilerin turizm faaliyetlerine katılma durumları, bilgi kaynakları, katılma nedenlerine yönelik sorulara yer verilmiştir. Bu soruların oluşturulmasında Selvi vd.,'nin (2012) çalışmalarından ve literatürden yararlanılmıştır. Son bölümde öğrencilerin Balıkesir ve Balıkesir'in turizm potansiyeli hakkında bilgilerini belirlemek için Likert ölçeğinde 18 adet ifade yer almaktadır. Bu ifadeler Yaraşlı'nın (2007) çalışmasından ve literatürden yararlanarak oluşturulmuştur. Anketler uygulanmadan önce bir öğrenci grubuna ön test yapılarak soruların anlaşılabilirliğine bakılmış, problem olmayınca yüz yüze yöntemle öğrencilere dağıtılmıştır. Anketler öğrenci kantinlerine, öğrenci topluluklarına dağıtılarak 401 adet geçerli ankete ulaşılmıştır. Elde edilen verilere frekans analizi, yüzde analizi, ortalama, faktör analizi, güvenilirlik testi (Cronbach Alpha değeri ,785), bağımsız örneklem t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır.

BULGULAR

Tablo 1'de yer alan bilgilere göre araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunlukla kız öğrenci olduğu ve okudukları bölümü isteyerek tercih ettikleri görülmektedir. Öğrencilerin %43,6'sı Necatibey

Eğitim Fakültesi'nde, %22,7'si Turizm Fakültesi'nde okuduklarını, %58,6'sı il merkezinden geldiklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin %38,2'sinin arkadaşlarıyla evde, %33,7'sinin özel yurttaki kaldıkları görülmektedir.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğrencilere Ait Tanımlayıcı Bilgiler

Demografik Değişkenler		Frekans	%
Cinsiyet	Kız	273	68,1
	Erkek	128	31,9
Okudukları fakülte	Necatibey Eğitim Fakültesi	175	43,6
	Fen Edebiyat Fakültesi	77	19,2
	Turizm Fakültesi	91	22,7
	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	10	2,5
	Mühendislik ve Mimar. Fakültesi	12	3,0
	İktisadi İdari Bilimler Fakültesi	24	6,0
	Diğer	12	3,0
Okudukları bölümü isteyerek tercih etme durumu	Evet	342	85,3
	Hayır	59	14,7
Geldikleri yer	Köy	58	14,5
	İlçe merkezi	108	26,9
	İl merkezi	235	58,6
Kaldıkları yer	Özel yurt	135	33,7
	K.Y.K.	44	11,0
	Arkadaşlarla evde kalıyorum	153	38,2
	Ailemle kalıyorum	69	17,2

Tablo 2'ye göre öğrencilerin Balıkesir ve ilçelerindeki turistik yerleri gezme görme imkânını ara sıra buldukları, turistik yerler hakkında bilgi kaynağının arkadaş/akraba tavsiyesi ve internet olduğu, turistik aktivitelere katılma şeklinin yine arkadaş grubu ile olduğu görülmektedir. Öğrencilerin turistik aktivitelere katılma nedeninin ise keyif almak, eğlenmek, dinlenmek, bireysel ilgi, merakı gidermek ve yeni yerler keşfetmek olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin % 61'1 Balıkesir denilince ilk akla gelen şeyi hoşşerim olarak belirtmiştir. Öğrenciler, turistik aktivitelere katılma sürecinde karşılaşılan sorunları maddi olanaksızlıklar, zaman yetersizliği, derslerin yoğunluğu ve organizasyon eksikliği olarak sıralamışlardır.

Tablo 2. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Balıkesir İl ve İlçelerindeki Turistik Aktivitelerine Yönelik Bulgular

Değişkenler		Frekans	%
Balıkesir ilçelerindeki turistik yerleri gezme görme keşfetme fırsatı	Hiç bulamadım	58	14,5
	Ara sıra buldum	281	70,1
	Sık sık buldum	62	15,5
Balıkesir ve ilçelerindeki turistik yerler hakkındaki bilgi kaynağı	İnternet	117	29,2
	Katalog/broşür	13	3,2
	Tv/gazete	13	3,2
	Arkadaş/akraba tavsiyesi	226	56,4
	Turlara katılarak	32	8,0
Turistik aktivitelere katılma şekli	Bireysel	59	14,7
	Öğrenci toplulukları	102	25,4
	Mesleki geziler ile	15	3,7
	Arkadaş grubu ile	225	56,1
Turistik aktivitelere katılma nedeni	Bireysel ilgi ve merakı gidermek, yeni yerler keşfetmek	116	28,9
	Monotonluktan kurtulma	33	8,2
	Keyif almak, eğlenmek, dinlenmek	230	57,4
	Farklı kültür ve kimlikteki kişilerle iletişim	22	5,5
Balıkesir denilince ilk akla gelen şey	Saat kulesi	38	9,5
	Zağnos Paşa Cami	34	8,5
	Kolonya	37	9,2
	Höşmerim	245	61,1
	Ayran	20	5,0
	Zeytin	22	5,5
	Diğer	5	1,2
Turistik aktivitelere katılma sürecinde karşılaşılan sorunlar*	Maddi olanaksızlıklar	300	74,8
	Derslerin yoğunluğu	273	68,1
	Zaman yetersizliği	299	74,6
	Organizasyon eksikliği	263	65,6
	Diğer	4	1,0

*Birden fazla seçenek işaretlenmiştir.

Öğrencilerin Balıkesir ilçelerindeki gezdikleri turistik yerlere ilişkin bulgular Tablo 3'te verilmiştir. Tabloya göre öğrencilerin % 84,5'inin Balıkesir denilince ilk akla gelen turistik yere Ayvalık dedikleri görülmektedir. Öğrenciler Balıkesir ilçelerinde gezdikleri turistik yerleri ise ilk sırada Ayvalık, ikinci sırada Akçay, üçüncü sırada Altınoluk, dördüncü sırada Erdek olarak belirtmişlerdir.

Tablo 3. Öğrencilerin Balıkesir İlçelerindeki Gezdikleri Turistik Yerlere İlişkin Bulgular

Değişkenler		Frekans	%
Balıkesir denilince ilk akla gelen turistik yer	Ayvalık	339	84,5
	Erdek	8	2,0
	Kaz dağları	10	2,5
	Diğer	14	3,5
Balıkesir ilçelerinde gezdiğiniz turistik yerler*	Ayvalık	324	80,8
	Akçay	207	51,6
	Burhaniye	92	22,9
	Altınoluk	175	43,6
	Erdek	137	34,2
	Manyas	63	15,7
	Gönen	83	20,7
Diğer	63	15,7	

*Birden fazla seçenek işaretlenmiştir.

Öğrencilerin Balıkesir'in turizm potansiyeli hakkında algılarının faktör analizi bulguları Tablo 4'de verilmiştir. Yapılan açıklayıcı faktör analizi sonuçları incelendiğinde öz değeri 1'den büyük dört faktör elde edilmiş, bu faktörler "öneriler", "turistik çekicilikler", "imaj" ve "gelişmişlik"

olarak isimlendirilmiştir. Yapılan faktör analizi sonucunda düşük yüklenme değerine sahip iki madde ölçekten çıkarılmış, ölçeğin Kaiser-Meyer-Olkin Örneklem Yeterliliği= ,792 bulunmuş, Barlett küresellik testi anlamlı çıkmış toplam varyansın % 56.615'ini açıkladığı görülmüştür. Güvenirlilik analizi incelendiğinde ölçeğin tamamı için Cronbach Alpha değerinin ,785, faktörlerin Cronbach Alpha değerinin ise ,803 ve ,687 aralığında olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin en fazla katıldıkları faktörlerin “öneriler” (4,30), “turistik çekicilikler” (3,90) ve “imaj” (3,63) faktörleri olduğu belirlenmiştir. “Gelişmişlik” faktörüne ise orta düzeyde katıldıkları söylenebilir.

Tablo 4. Öğrencilerin Balıkesir’in Turizm Potansiyeli Hakkında Algılarının Faktör Analizi Bulguları

Faktörler	Faktör yükleri	Öz değer	Açık varyans	Cronba. Alpha
Faktör 1: Öneriler ($\bar{X}$ =4,30)		4,035	18,224	,803
Balıkesir için daha etkili tanıtım ve pazarlama çalışmaları yapılmalıdır.	,791			
Alt yapı olanaklarının gelişmesi halinde Balıkesir’e yönelik turistik talep artar.	,775			
Turistik tesis sayısı artırıldığı takdirde Balıkesir’e yönelik turistik talep artar.	,754			
Eğlence olanakları geliştiği takdirde Balıkesir’e yönelik turistik talep artar.	,704			
Balıkesir hakkında turizm bilincinin oluşturulması konusunda çalışmalar yapılmalıdır.	,676			
Faktör 2: Turistik Çekicilikler ($\bar{X}$ = 3,90)		2,564	15,889	,774
1.Balıkesir il ve ilçeleri tarihi çekicilikler bakımından zengindir.	,804			
Balıkesir il ve ilçeleri sosyo- kültürel çekicilikler bakımından zengindir.	,758			
Balıkesir il ve ilçeleri doğal çekicilikler bakımından zengindir.	,739			
Balıkesir ili turizm alanında zengin bir potansiyele sahiptir.	,699			
Faktör 3: İmaj ($\bar{X}$ =3,63)		1,738	13,086	,720
Balıkesir ili dışarıdan gelen yatırımlara açıktır.	,747			
Balıkesir ili seyahat etmek için oldukça güvenli bir yerdir.	,717			
Balıkesir ilinin olumlu bir imajı vardır.	,675			
Balıkesir ili sakin ve dinlendirici bir yerdir.	,576			
Faktör 4: Gelişmişlik ($\bar{X}$ = 3,19)		1,060	11,534	,687
Balıkesir’de yaşayan insanlar dost canlısı ve sıcakkanlıdır.	,822			
Balıkesir’deki ürün hizmet fiyatları uygundur.	,689			
Balıkesir’in gelişmiş bir şehir olduğunu düşünüyorum.	,586			
Açıklanan toplam varyans			56.615	

Varimax Rotasyonlu Temel Bileşenler Faktör Analizi Kaiser-Meyer-Olkin Örneklem Yeterliliği (KMO)= ,792, Bartlett’s Test of Sphericity: $p < ,000$ (Chi-Square 1948,571, $df=120$). Ölçeğin tamamı için Cronbach Alpha : ,785 (16 ifade)

Yanıt Kategorileri: 5: Kesinlikle Katılıyorum, 4: Katılıyorum, 3: Kararsızım, 2: Katılmıyorum, 1:Kesinlikle Katılmıyorum

Araştırmada veriler normal dağılım gösterdiğinden parametrik testler yapılmıştır (çarpıklık ve basıklık katsayıları -1 ve +1 aralığındadır). Tablo 5’te araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre Balıkesir’in turizm potansiyeli hakkında algılamalarına yönelik bağımsız örneklem t-testi sonucu verilmiştir. T-testi sonucuna göre “imaj” ve “gelişmişlik” boyutlarında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p > 0,05$). Buna göre kız öğrencilerin erkek öğrencilere kıyasla “imaj” ve “gelişmişlik” faktörleri ifadelerine daha fazla katıldıkları ortalamalardan görülmektedir.

Tablo 5. Cinsiyet Değişkenine Göre Bağımsız Örneklem T-Testi

Faktörler	Gruplar	N	$\bar{X}$	S.S.	t	P
Öneriler	Kız	273	4,33	,52	-1,69	,090
	Erkek	128	4,23	,61		
Turistik Çekicilikler	Kız	273	3,90	,51	,310	,757
	Erkek	128	3,91	,57		
İmaj	Kız	273	3,69	,67	-2,218	,027*
	Erkek	128	3,52	,69		
Gelişmişlik	Kız	273	3,27	,74	-3,139	,002*
	Erkek	128	3,02	,76		

*p<0,05

Öğrencilerin okudukları bölümü isteyerek seçme değişkenine göre Balıkesir'in turizm potansiyeli hakkında algılamalarına yönelik bağımsız örneklem t-testi sonucu Tablo 6'da yer almaktadır. Tablo 6 incelendiğinde sadece "imaj" faktöründe anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir (p>0,05). Buna göre okudukları bölümü isteyerek tercih eden öğrencilerin diğerlerine kıyasla Balıkesir'in imajını daha olumlu algıladıkları görülmektedir. İstatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmasa da okudukları bölümü isteyerek tercih eden öğrencilerin benzer şekilde "turistik çekicilik" ve "gelişmişlik" faktörü ifadelerine de daha fazla katıldıklarını ortalamalardan söyleyebiliriz. Ayrıca araştırmada yapılan anova analizi sonucunda öğrencilerin okudukları fakülte, geldikleri yer, kaldıkları yer, turistik yerleri gezme görme imkânı değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Tablo 6. Okudukları Bölümü İsteyerek Seçme Durumuna Göre Bağımsız Örneklem T-Testi

Faktörler	Gruplar	N	$\bar{X}$	S.S.	t	P
Öneriler	Evet	342	4,29	,54	-,425	,671
	Hayır	59	4,32	,61		
Turistik Çekicilikler	Evet	342	3,92	,53	1,769	,078
	Hayır	59	3,79	,50		
İmaj	Evet	342	3,67	,67	2,272	,024*
	Hayır	59	3,45	,69		
Gelişmişlik	Evet	342	3,20	,74	,407	,685
	Hayır	59	3,15	,85		

*p<0,05

SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Üniversite öğrencilerinin Balıkesir'in turizm potansiyeli hakkında algılarını ve turizm deneyimlerini belirlemek amacıyla yapılan araştırmanın sonuçları incelendiğinde öğrencilerin Balıkesir ilçelerindeki turistik yerleri gezme görme imkânını ara sıra buldukları, turistik yerler hakkında bilgi kaynağının arkadaş/akraba tavsiyesi ve internet olduğu, turistik aktivitelere katılma şeklinin yine arkadaş grubu ile olduğu görülmektedir. Selvi vd.,'nin (2012) Düzce Üniversitesi'ndeki öğrencilere yaptıkları çalışmada da benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Polat (2017), Balıkesir il merkezinde yaşayan gençlere yaptığı çalışmasında gençlerin tatil yeri seçiminde bilgi kaynağı olarak en çok internete başvurduklarını tespit etmiştir. Gençlerin çoğu gittikleri bir yeri tekrar seyahat etme ve tavsiye etme eğilimi taşımaktadır. Ayrıca gençler yaşadıkları deneyimleri internet üzerinden paylaşmakta, sosyal medyayı çok yoğun ve etkin kullandıkları için tanıtıma önemli katkıları olmaktadır (TÜRSAB, 2015: Yılmaz, 2018: 1525).

Öğrencilerin turistik aktivitelere katılma nedeninin ise keyif almak, eğlenmek, bireysel ilgi, merakı gidermek ve yeni yerler keşfetmek olduğu tespit edilmiştir. Yılmaz da (2018) üniversite öğrencilerine yaptıkları çalışmada benzer sonuçlara ulaşmıştır. Öztürk ve Yazıcıoğlu da (2002) yaptıkları çalışmada gençlerin seyahat etme amaçları arasında en fazla eğlenme, doğal güzellikleri tanıma, değişik insan ve kültürleri tanıma olduğunu belirtmişlerdir. Gençler psikolojik yapıları gereği harekete, maceraya ve değişime daha açık bir kişiliğe sahiptir (Doğan, 2004: 51; Kozak vd., 2006: 14; Karataş vd., 2020: 328). Gençleri seyahate iten faktörler merak ve değişiklik arama, eğlenme ve hayatın zevklerinden yararlanma isteğidir. Ayrıca eğitim, kültür ve spor amaçlı seyahatler, etkinlikler de gençleri daha çok çekmektedir (Yılmaz, 2018: 1523).

Turistik aktivitelere katılma sürecinde karşılaşılan sorunları öğrenciler, maddi olanaksızlıklar, yeterli zaman olmaması, derslerin yoğunluğu ve organizasyon eksikliği olarak sıralamışlardır. Selvi vd.,'nin (2012) çalışmasında da sonuçlar benzerdir. Öztürk ve Yazıcıoğlu (2002) çalışmalarında gençlerin tatil amaçlı seyahatlerinde en önemli engelin ekonomik yetersizlikler olduğunu tespit etmişlerdir. Öğrencilerin ailelerine bağımlı olmaları, sınırlı bir bütçe ile idare etmeleri gerektiğinden turistik aktivitelere katılma sürecinde maddi yetersizlikler önemli bir sorundur. Öğrencilerin konaklamada fazla konfor aramamaları, hostel, pansiyon, çadır vb. gibi yerlerde konaklamayı tercih etmeleri avantaj olarak söylenebilir (Kozak vd., 2006: 14).

Balıkesir denilince ilk akla gelen şeyi öğrencilerin çoğu hoşmerim olarak belirtmiştir. Balıkesir'in hoşmerim tatlısı meşhurdur. Yöresel yemekleri ve birbirinden farklı lezzetleri ile Balıkesir, gastronomi turizmi konusunda önemli şehirlerdendir. Alternatif turizm çeşidi olan gastronomi turizminin son dönemlerde gelişme göstermesi Balıkesir'in birçok coğrafi işarete sahip yemeklerinin tanıtılması ve pazarlanmasına imkân sağlayacaktır (Kahraman ve Bayraktar, 2021: 17).

Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğu Balıkesir denilince ilk akla gelen yeri Ayvalık olarak belirtmiştir. Ayvalık bölgesi gelişmiş diğer şehirlere ulaşım imkânlarının kolay olması sebebiyle sadece yaz aylarında değil tüm yıl boyunca turizm faaliyetlerinin gerçekleştiği bölgedir. Balıkesir'de iç turizmin en çok gerçekleştiği ilçe de Ayvalık'tır (Gökdeniz ve Erdem, 2015: 19).

Öğrencilerin, Balıkesir'in turizm potansiyeli hakkındaki algılarının, yapılan faktör analizi sonucunda dört faktörden oluştuğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin "öneriler", "turistik çekicilikler", "imaj" faktörlerine katıldıkları, "gelişmişlik" faktörüne ise orta düzeyde katıldıkları belirlenmiştir. Okudukları bölümü isteyerek tercih eden öğrencilerin (%85,3) Balıkesir'in imajını daha olumlu algıladıkları görülmüştür. Araştırma sonucunda, öğrenciler Balıkesir'in turizm alanında zengin bir potansiyele sahip olduğunu, Balıkesir'in alt yapısının ve eğlence olanaklarının gelişmesi, tesis sayısını artırılması, tanıtım, pazarlama çalışmalarına ağırlık verilmesi halinde Balıkesir'e yönelik turistik talebin artacağını düşünmektedirler. Balıkesir ili

genelinde alt yapının iyileştirilmesi, eğlence olanaklarının ve konaklama kapasitesinin artırılması, yerel halkın turizm konusunda bilinçlendirmesi, etkin bir tanıtım yapılması, ilin eksikliklerinin giderilmesini ve Balıkesir'in gelişmiş bir şehir olmasını sağlayacaktır. Ayrıca yerel halk da turizm bilincinin oluşturulması konusunda yerel yönetimler, üniversite, sivil toplum kuruluşları ile işbirliği yapılabilir.

Balıkesir'e yönelik öğrencilerin turizm talebinin artırılması için trekking, dağcılık, yamaç paraşütü, rafting, dalış ve su üstü spor faaliyetleri için gerekli olan tanıtım ve pazarlama faaliyetlerinin artırılması gerekmektedir. Gençlerin ilgisini çekecek, Balıkesir Kaya Tırmanış Şenliği, Marmara Adası Kamplı Bisiklet Festivali, Zeytinli Rock Festivali vb. festivallerin de aynı şekilde tanıtımı yapılmalıdır. Gençler derslerinden fırsat buldukça yıl boyu bu faaliyetlere katılabilirler. Üniversiteye yeni kayıt yaptıran öğrencilere Balıkesir'i tanıtmak için şehir turu yaptırılabilir. Balıkesir Üniversitesi ve Balıkesir Büyükşehir Belediyesi iş birliği ile üniversite öğrencilerine Balıkesir'in turistik yerleri gezdirilebilir (Karaman vd., 2019). Ayrıca öğrencilere üniversitenin Sağlık, Kültür ve Spor Dairesi Başkanlığına bağlı topluluklar aracılığı ile Balıkesir'in turistik yerlerini, değerlerini anlatan gezi programları yapılabilir. Böylelikle üniversiteye farklı illerden gelen öğrenciler Balıkesir turizm elçisi olarak mezun olacaklardır.

KAYNAKÇA

Altunışık, R. Coşkun, R. Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2015). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri: SPSS Uygulamalı. (8.Basım)*, Sakarya: Sakarya Üniversitesi İİBF Yayınları.

Doğan, H. Z. (1986). Gençlik ve Turizm. *Turizm Yılığ*. T.C. Turizm Bankası Yayını, Ankara. ss: 71-79.

Doğan, H. Z. (1992). Gençlik Turizminin Psikolojik Temelleri, *Turizm Bakanlığı Gençlik Turizmi Konferans-Workshop*14-16 Mayıs 1992, Ankara. ss: 7-14.

Doğan, H. Z. (2004). *Turizmin Sosyo-Kültürel Temelleri. (2. Basım)*, Ankara: Detay Yayıncılık.

Gökdeniz, A. ve Erdem, B. (2015). Turizm Politikasında Ekonomik Başarı Koşulları ve Ayvalık Örneği. *Marmara Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7: 1-32.

Hacıoğlu, N., Gökdeniz, A., ve Dinç, Y. (2015). *Boş Zaman ve Rekreasyon Yönetimi Örnek Animasyon Uygulamaları. (3. Basım)*, Ankara: Detay Yayıncılık.

<https://balikesir.ktb.gov.tr/TR-139586/balikesir39in-yeni-turizm-modeli-projesi.html>, (Erişim tarihi: 20 Haziran 2021).

<https://balikesir.ktb.gov.tr/TR-90620/turizm-potansiyelimiz.html>. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, (Erişim tarihi: 20 Haziran 2021).

<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Genclik-2020-37242>, (Erişim tarihi: 20 Haziran 2021).

<http://www.balikesir.gov.tr/aeneas-kultur-rotasi-tescillendi1>, (Erişim tarihi: 20 Haziran 2021).

<http://www.balikesir.gov.tr/kuscenneti>, (Erişim tarihi: 20 Haziran 2021).

<https://www.balikesir.bel.tr/haber-detay?id=2817>, (Erişim tarihi: 20 Haziran 2021).

<https://www.gmka.gov.tr/haber/avrupali-seckin-destinasyonlar-projesinin-birincisi-balikesir-oldu>, (Erişim tarihi: 20 Haziran 2021).

Kahraman, T. ve Bayraktar, B. (2021). Balıkesir İli Mevcut Turizm Potansiyeline Yönelik Genel Bir Değerlendirme. *Balıkesir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2(1): 1-20.

- Karaman, S. (1998). *Balıkesir Bölgesi Turizm Arz-Talep İncelemesi ve Turizmin Geliştirilmesi İçin Bir Model Önerisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Karaman, S., Aydemir, B. ve Kılıç, S.N. (2019). *Balıkesir Turizm Envanteri ve Strateji Çalışması*. Balıkesir Üniversitesi.
- Karataş, İ., Altun, Ö. ve Cizrelioğulları, M. N. (2020). Gençlik Turizmine Üniversiteli Gençlerin Bakış Açısı: Doğu Akdeniz ile Kocaeli Üniversitesi Karşılaştırılması, *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4(1): 314-332.
- Kozak, N., Kozak, M. A. ve Kozak, M. (2006). *Genel Turizm İlkeler Kavramlar*. (6. Basım), Ankara: Detay Yayıncılık.
- Köroğlu, A. ve Güleç, B. (2008). Gençlik Turizmi. (Editör) Hacıoğlu, N. ve Avcıkurt, C.: *Turistik Ürün Çeşitlendirmesi* içinde (ss. 41-60) Ankara: Nobel Yayın-Dağıtım.
- Oral, S. (1992). Türkiye’de Gençlik Turizmi ve Geliştirmesi. *Turizm Bakanlığı Gençlik Turizmi Konferans-Workshop*, 14-15 Mayıs 1992, Ankara, 125-134.
- Öztürk, Y. ve Yazıcıoğlu, İ. (2002). Türkiye’deki Üniversite Gençliğinin Turizme Yönetilmesi Üzerine Bir Araştırma. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 13(2): 162-171.
- Polat, E. (2017). Genç Bireylerin Turistik Tercihlerinin Belirlenmesi Üzerine Balıkesir Kent Merkezinde Bir Araştırma. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (UKSAD)*, 3(2): 234-250.
- Selvi M. S., Tuncel A., Baş M. (2012). Üniversite Gençliğinin Turizm Deneyimlerini Belirlemeye İlişkin Bir Araştırma, *VI. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi*, Gazi Üniversitesi 12-15 Nisan 2012, Kemer, Antalya, ss: 482-498.
- Tunç, A. ve Saç, F. (1998). *Genel Turizm*, Ankara: Detay Yayıncılık.
- TÜRSAB Gençlik Turizmi Raporu, (2015), https://www.tursab.org.tr/haberler/tursab-genclik-turizmi-2015-raporu_11776. (Erişim tarihi: 10 Haziran 2021).
- Usta, Ö. (2009). *Turizm Genel ve Yapısal Yaklaşım*. (2.Basım), Ankara: Detay Yayıncılık.
- Yaraşlı, G.Y. (2007). *Destinasyon İmajı ve Trabzon Yöresine Dönük Bir Çalışma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Yazıcıoğlu, E. (2004). *SPSS Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Yılmaz, G. (2018). Üniversite Gençliğinin Turizme Bakış Açısı: İstanbul Arel Üniversitesi Örneği. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 8 (15): 1516-1538.